

NADER ONDERZOEK ECOLOGIE

SWEENSTRAAT

TE KAATSHEUVEL

Ecologie

Rapportage nader onderzoek ecologie

Sweenstraat te Kaatsheuvel

Opdrachtgever	Rho adviseurs voor leefruimte Torenallee 20 5617 BC Eindhoven
Rapportnummer	14341.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	12 juli 2021
Vestiging	Zuid-Holland Max Euwelaan 21-29 3062 MA Rotterdam 088 - 5001600 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	De heer N. Zwartjes, BSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Mevrouw K.J. van der Hulst, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	6
	5.1 Steenuil	6
	5.2 Marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter)	8
	5.3 Boombewonende vleermuizen	9
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	10
	6.1 Steenuil	10
	6.2 Marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter)	10
	6.3 Boombewonende vleermuizen	10
	6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	11
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	12
	LITERATUURLIJST	14
	BIJLAGE 1:	15

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Rho adviseurs voor leefruimte opdracht gekregen voor het uitvoeren van een nader onderzoek ecologie naar steenuil en de marterachtigen; wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter, aan de Sweenstraat te Kaatsheuvel. Ten aanzien van boombewonende vleermuizen is tevens een controle op boomholtes, spleten en loshangend schors uitgevoerd, zodat uitsluitel gegeven kon worden over de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging voor de ontwikkeling van een woningbouwlocatie.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in december 2020 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 14341.002, versie D1, d.d. 23 december 2020).

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 2,7$ ha) ligt aan de Sweenstraat (ong.), circa 1,3 kilometer ten westen van de kern van Kaatsheuvel (figuur 1).

Figuur 1. Luchtfoto met de ligging van de onderzoekslocatie (wit omlijnd).

De onderzoekslocatie betreft agrarische percelen waaronder een paardenweide, een schapenweide en enkele graslanden. Op de onderzoekslocatie zijn enkele lage bomen en struweel aanwezig. Daarnaast loopt er een brede watergang van oost naar west. Ten noorden en ten westen van de onderzoekslocatie zijn woonpercelen met tuinen waarin zich diverse bomen en struiken bevinden gelegen, ten oosten een bosschage en ten zuiden weilanden. De omgeving van het plangebied bestaat verder uit de bebouwde kom van Kaatsheuvel in oostelijke richting en agrarisch gebied met enkele woningen en boerenerven in de overige richtingen. Verder richting het zuiden is de realisatie van fase 1 van het woningbouwproject Westwaarde te Kaatsheuvel reeds gestart, het betreft werkzaamheden ten behoeve van woningbouw. Binnen een straal van 3 kilometer zijn geen grote waterlichamen aanwezig.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens om nieuwbouwwoningen te realiseren voor fase 2 van woningbouwproject Westwaarde te Kaatsheuvel (figuur 2). Ten behoeve van de te realiseren nieuwbouw zal de huidige agrarische functie van het gebied verdwijnen. De huidige watergang op de onderzoekslocatie zal worden gedempt en vervolgens wordt een nieuwe watergang gerealiseerd.

Figuur 2. Situatietekening woningbouwlocatie Westwaarde fase 2 (bron: Rho Adviseurs).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Tabel 1. *Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen*

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren of voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelininspectie uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar steenuil benodigd
Grondgebonden zoogdieren	algemeen	ja	ja	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van konijn, egel en diverse muizensoorten
	streng beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek benodigd naar buning, hermelijn, steenmarter en wezel

Indien de bomen ten zuiden van de onderzoekslocatie worden gekapt ten behoeve van de te verleggen watergang, dient ten aanzien van boombewonende vleermuizen in de omgeving een controle op boomholtes, spleten en loshangend schors plaats te vinden zodat verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen wel of niet uitgesloten kunnen worden.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Steenuil

Voor het onderzoek naar het foerageergebied van de steenuil wordt aan de hand van een veldbezoek en bureau onderzoek de onderzoekslocatie en de omgeving geïnventariseerd op geschiktheid als foerageergebied. Vervolgens zal aan de hand van deze analyse beoordeeld worden of er bij de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie essentieel foerageergebied verloren gaat. De conclusie zal onderbouwd worden door middel van eigen gemaakt kaartmateriaal. Aangaande aanwezige nestlocaties in de omgeving is informatie over de lokale steenuilenpopulatie opgevraagd bij de lokale vogelwerkgroep, IVN de Weardman.

Marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter)

Voor het onderzoek naar wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter (marterachtigen) werden in de periode van 20 april 2021 tot 1 juni 2021 wildcamera's met lokstof ('struikrovers') geplaatst op locaties waar mogelijke aanwezigheid van de soorten werden verwacht. Veldtests hebben laten zien dat struikrovers alle aanwezige marterachtigen in een gebied binnen twee weken kunnen worden vastgesteld. De wildcamera's zijn op kansrijke locaties geplaatst. Kansrijk wordt gedefinieerd als er landschapselementen aanwezig zijn, waardoor het potentieel geschikt leefgebied is.

Geschikt leefgebied van kleine marterachtigen betreft, onder andere, lijnvormige landschapselementen die dekking verschaffen (hier: houtwallen en rietkragen) langs geschikt jachtterrein (hier: grasland langs de houtwallen en het riet). Landschapselementen worden gebruikt om vanuit te jagen. Het (in potentie) geschikte leefgebied op de onderzoekslocatie is berekend als het oppervlak van de boomrand en rietkraag (dekking) en een buffer van 5 meter daarbuiten (Boschi *et al.*, 2015) (foerageergebied) voor kleine marterachtigen, deze methode is ook voor de steenmarter gebruikt, gezien deze ook gebruik maakt van bosranden en dichte struwelen. Daaruit volgend bedroeg de dichtheid van functionerende wildcamera's (2) per eenheid oppervlakte geschikt leefgebied (1 ha op de onderzoekslocatie): 6 wildcamera's per ha per 6 weken. Dit is boven de voorgestelde onderzoeksinspanning voor marterachtigen, zoals vermeld in de Handreiking kleine marterachtigen opgesteld door de Zoogdiervereniging (versie d.d. 11 oktober 2017). Hierdoor is de trefkans op het vinden van een marterachtigen bij een dergelijke dichtheid van wildcamera's hoog.

De wildcamera's werden voor een periode van zes weken in totaal in het veld geplaatst en elke 2 weken verplaatst zodat het gehele plangebied werd gedekt. Het gebruik van twee wildcamera's biedt voldoende zekerheid om de mogelijke aanwezigheid van deze soorten vast te stellen dan wel uit te sluiten. De inventarisatiemethode volgt de Handreiking kleine marterachtigen opgesteld door de Zoogdiervereniging (versie d.d. 11 oktober 2017). De handreiking omvat alleen methodes om wezel, hermelijn en bunzing vast te stellen. Voor de steenmarter is geen dergelijke handreiking beschikbaar. Gelet op de ecologie van de steenmarter wordt de handreiking voor wezel, hermelijn en bunzing ook toereikend geacht voor de steenmarter. Tevens is er gekeken naar eventuele sporen op de onderzoekslocatie, die kunnen duiden op de aanwezigheid van marterachtigen.

Boombewonende vleermuizen

Voor de inspectie op boombewonende vleermuizen werden de potentiële verblijfplaatsen in bomen onderzocht met behulp van een verrekijker, zaklamp en waar nodig een endoscoop. Wanneer vleermuisgeschikte ruimtes volledig ontbreken kan de aanwezigheid van een verblijfplaats van boombewonende vleermuizen op voorhand uitgesloten worden.

Tabel II bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel II. Onderzoeksinspanning voor het nader onderzoek naar marterachtigen en boombewonende vleermuizen

		Onderzoeksinspanning voor marterachtigen en boombewonende vleermuizen					
		Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus
Marterachtigen	tijdstip	-		Overdag, opzetten struikrovers, verwisselen van batterijen en SD-kaartjes en zoeken naar aanwezige sporen		-	
	datum			20-04-2021, 04-05-2021, 18-05-2021 & 01-06-2021			
	functie			Functioneel leefgebied			
Boombewonende vleermuizen	tijdstip	-		Overdag, potentiële verblijfplaatsen in bomen onderzoeken met behulp van een verrekijker, zaklamp en waar nodig een endoscoop		-	
	datum			20-04-2021			
	functie			Mogelijke verblijfplaatsen			

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Steenuil

In deze paragraaf worden de mogelijke effecten op de steenuil als gevolg van de ingreep op de planlocatie verwoord. Volgens gegevens van de Vogelwerkgroep IVN de Waerdman bevinden zich in nabijheid van de planlocatie twee nestlocaties van de steenuil, op Rechtvaart 10 en Rechtvaart 32 (zie figuur 3).

De steenuil is een vogel die voornamelijk leeft op erven, bij boerderijen in het agrarische cultuurlandschap. Het ideale leefgebied van de steenuil voorziet het hele jaar in voldoende voedsel, voldoende veiligheid en een geschikte nestlocatie. De steenuil maakt jaarrond gebruik van zijn nestlocatie. De grootte van een territorium van een steenuil varieert gedurende het seizoen en is afhankelijk van onder andere voedselaanbod en nestgelegenheid. Verschillende bronnen noemen verschillende oppervlakten, gezien er diverse factoren een rol spelen. In het kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017) wordt een variatie in territoriumgroottes aangegeven van 5 tot 30 ha. Uit bevindingen van Van den Bremer *et al.* (2009) is gebleken dat steenuilen binnen het broedseizoen een straal van maximaal 300 meter rond hun nest gebruiken foerageren. Dit is een territorium grootte in geval er weinig voedsel voorhanden is. Het meeste voedsel wordt echter dichterbij de nestlocatie verzameld. Omdat er in de omgeving van de onderzoekslocatie veel paardenweides en kleinvee weides aanwezig zijn, wat naar verwachting een steenuil van veel voedsel voorziet, wordt verwacht dat de aanwezige steenuilen een kleiner territorium hebben. Uit hetzelfde onderzoek van Van den Bremer *et al.* is ook gebleken dat een paartje steenuilen met optimaal foerageergebied, in de vorm van gazons en paardenweides, dichterbij de nestlocatie foerageren. In het van Van den Bremer *et al.* bleek dit om 7,2 hectare te gaan. Deze gegevens benadrukken het belang van geschikt leefgebied in de zeer nabije omgeving van een nestlocatie. Door Landschapsbeheer Nederland en de website van STONE wordt als vuistregel voor de grootte van een territorium 12 ha gehanteerd (Parmentier, van Paassen, 2009), dit wordt als voldoende geacht gezien er in de omgeving rondom de nestlocatie optimaal foerageergebied aanwezig is en gezien de nestlocatie aan de andere kant van de bebouwing ligt, ten opzichte van de onderzoekslocatie, waardoor het nog aannemelijker is dat de steenuilen gebruik maken van de dichtstbijzijnde paardenweides en gazons.

In figuur 3 wordt geïllustreerd wat het leefgebied is van de aanwezige steenuilen, uitgegaan van een territoriumoppervlak van 12 ha. Uiteraard is de grootte en vorm van het territorium onder andere afhankelijk van de habitatsamenstelling, overige territoria, dekking en foerageermogelijkheden.

Figuur 3. Steenuil territoria in nabijheid van de onderzoekslocatie op basis van een oppervlak van 12 ha.

Met name de steenuilen die zich gevestigd hebben aan Rechtvaart 10 zullen in meer of mindere mate gebruik maken van de onderzoekslocatie om te foerageren. Als uitgegaan wordt van een territorium van 12 ha betekent dit een afname van circa 5.400 m².

Uit onderzoek in de Achterhoek door SOVON en STONE (2009) is gebleken dat met name paardenweiden, gazons en hoogstamfruitbomen belangrijk zijn voor foeragerende steenuilen. Figuur 4 geeft de aanwezige habitattypen in de omgeving weer. Met name de paardenweiden en kleinveeweiden zijn zeer geschikt als foerageergebied, evenals de aanwezige gazons. Een aantal percelen zijn aangeduid als blijvend grasland. Afhankelijk van de mate van begrazing zijn deze percelen wisselend geschikt als foerageergebied. De akkers waar mais op wordt verbouwd zijn minimaal geschikt.

Figuur 4. Habitat typen rondom het aanwezige steenuil territoria.

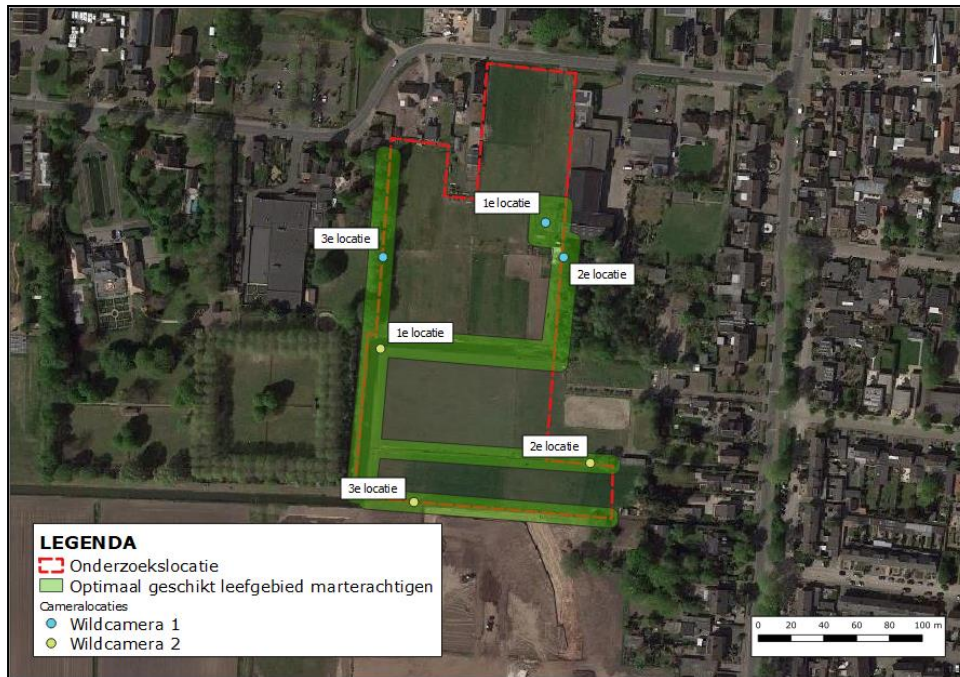
Gezien de ligging van de percelen ten opzichte van de aanwezige nestlocaties mag redelijkerwijs worden aangenomen dat het steenuil paartje op Rechtvaart 10 gebruik maakt van de in nabijheid aanwezige paardenweide, kleinveeweide en gazons rondom de nestlocatie. Tezamen betreft dit een oppervlak van circa 4,8 ha optimaal foerageergebied, binnen het theoretische territorium van 12 ha. Het blijvend grasland biedt daarnaast nog circa 1 ha suboptimaal foerageergebied. De afname van 0,54 ha (ofwel een afname van 4,2% ten opzichte van 12 ha) potentieel optimaal foerageergebied op de planlocatie is daarmee verwaarloosbaar. Binnen de 200 meter rond de steenuil kast aan de Rechtvaart 10 blijft 4,4 ha (ofwel 36,67% van 12 ha) optimaal foerageergebied en 1 ha (ofwel 8,33% van 12 ha) suboptimaal foerageergebied aanwezig. Tevens ligt de onderzoekslocatie aan de andere kant van de bebouwing, ten opzichte van de onderzoekslocatie, waardoor het aannemelijker is dat de steenuilen gebruik maken van de paardenweide en gazons direct naast de onderzoekslocatie. Het aanwezige steenuil paar zal zo in de directe nabijheid van de nestlocatie een gelijke mate van geschikt foerageergebied behouden, in de vorm van paardenweides en gazons.

5.2 Marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter)

Het onderzoek naar marterachtigen met wildcamera's heeft geresulteerd in het vaststellen van zes soorten zoogdieren en negen soorten vogels. De aangetoonde zoogdieren op de onderzoekslocatie betroffen: bruine rat, huiskat, bosmuis, egel, schaap en hond, (zie bijlage 1). De aangetoonde vogels op de onderzoekslocatie en daarbuiten betroffen: spreeuw, ekster, kauw, nijlgans, meerkoet en wilde eend. Dit zijn algemene soorten die, gezien het aanwezige leefgebied, te verwachten zijn.

Het onderzoek naar marterachtigen is uitgevoerd vanwege de aanwezigheid van geschikt foerageergebied en de aanwezigheid van geschikte prooidieren. Het onderzoek met wildcamera's in een struikrover opstelling heeft enkele typische prooidieren van marterachtigen (konijnen, ratten, bosmuizen en

huisspitsmuizen) vastgelegd. In het onderzoeksgebied zijn geen marterachtigen aangetroffen. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat marterachtigen gebruik maken van de onderzoekslocatie. Door het ontbreken van visuele waarnemingen van marterachtigen op de camerabeelden en is met voldoende zekerheid te stellen dat de onderzoeklocatie geen onderdeel uitmaakt van leefgebied van marterachtigen. Daarnaast zijn geen sporen of uitwerpselen gevonden waarvan is vastgesteld dat deze van marterachtigen zijn.

Figuur 5. Optimaal geschikt leefgebied voor marterachtigen op en nabij de onderzoekslocatie.

5.3 Boombewonende vleermuizen

De aanwezige bomen op en nabij de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boom bewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen uit te sluiten. De bomen waren volledig te inspecteren met behulp van een verrekijker en zaklamp.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Steenuil

De steenuil en zijn leefgebied is beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De soort staat tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De nesten van steenuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats'. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de functionele leefomgeving rond het nest.

De steenuil heeft twee relevante typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn:

- de plek die als nest gebruikt wordt (voortplantingsplaats) en die ook in de rest van het jaar gebruikt wordt als verblijfplaats
- de plekken die regelmatig door de steenuil worden gebruikt buiten het broedseizoen, maar die ook in het broedseizoen door het mannetje worden gebruikt als het vrouwtje op het nest aan het broeden is.

Een overtreding van de Wet natuurbescherming is hier niet van toepassing, een deel van de onderzoekslocatie is onderdeel van het functionele leefgebied, maar niet essentiële leefgebied van de steenuil. Het verlies van 4,2% van het functionele leefgebied is verwaarloosbaar te noemen. Daarbij is in de directe omgeving voldoende hoogwaardig alternatief foerageergebied aanwezig.

6.2 Marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter)

De marterachtigen vallen onder het beschermingsregime andere soorten van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen worden in het kader van marterachtigen vertaald naar functioneel leefgebied: het leefgebied van een individu dat dit individu nodig heeft om in alle jaargetijden te overleven. Onder functioneel leefgebied vallen foerageergebieden, migratieroutes en verblijfplaatsen.

Een overtreding van de Wet natuurbescherming is hier niet van toepassing, omdat de onderzoekslocatie geen onderdeel uitmaakt van het leefgebied van marterachtigen. Omdat geen (functioneel) leefgebied van marterachtigen wordt beschadigd of vernietigd is er geen ontheffing van artikel 3.10 lid 2 benodigd.

6.3 Boombewonende vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Een overtreding van de Wet natuurbescherming is hier niet van toepassing, omdat de bomen op en nabij de onderzoekslocatie geen vleermuisgeschikte ruimtes bevatten. Omdat er geen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden beschadigd of vernietigd is er geen ontheffing van artikel 3.5 lid 4, en lid 2 benodigd.

6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Rho adviseurs voor leefruimte een nader onderzoek ecologie uitgevoerd aan de Sweenstraat (ong.) te Kaatsheuvel.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om nieuwbouwwoningen te realiseren voor fase 2 van woningbouwproject Westwaarde te Kaatsheuvel (figuur 2). Ten behoeve van de te realiseren nieuwbouw zal de huidige agrarische functie van het gebied verdwijnen. De huidige watergang op de onderzoekslocatie zal worden gedempt en een nieuwe watergang zal worden gerealiseerd.

Functie onderzoekslocatie voor steenuil

De planlocatie is in potentie geschikt bevonden als foerageergebied voor steenuilen. Vanwege waarnemingen van steenuilen in de nabijheid van de planlocatie is een analyse van het aanwezige foerageergebied gemaakt.

Om te beoordelen of de voorgenomen ontwikkeling op de planlocatie zal kunnen leiden tot een negatief effect op een aanwezig steenuil territorium is onderzocht hoeveel geschikt foerageergebied er in de omgeving aanwezig is. Op basis van deze gegevens is bepaald wat de afname van foerageergebied als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling zou kunnen betekenen voor de functionering van de nestlocatie van de steenuilen. Binnen het aanwezige territorium van 12 ha betreft dit een afname van maximaal 0,54 ha (ofwel een afname van 4,2%). Binnen de 200 meter rond de steenuil kast aan de Rechtvaart 10 blijft in beide gevallen 4,4 ha (ofwel 36,67% van 12 ha) optimaal foerageergebied en 1 ha (ofwel 8,33% van 12 ha) suboptimaal foerageergebied aanwezig. De afname van 4,2% van het functionele leefgebied is verwaarloosbaar te noemen. Daarbij is in de directe omgeving voldoende hoogwaardig alternatief foerageergebied aanwezig, in de vorm van paardenweides en gazons. Tevens ligt de onderzoekslocatie aan de andere kant van de bebouwing, ten opzichte van de onderzoekslocatie, waardoor het aannemelijker is dat de steenuilen gebruik maken van de paardenweide en gazons direct naast de onderzoekslocatie.

Functie onderzoekslocatie voor marterachtigen

Uit het onderzoek met wildcamera's is gebleken dat de onderzoekslocatie geen rol vervult als leefgebied voor marterachtigen.

Functie onderzoekslocatie voor boombewonende vleermuizen

Uit de bomeninspectie is gebleken dat de bomen op en nabij de onderzoekslocatie geen rol vervullen als potentiële verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen.

Conclusie

Naar verwachting zullen de bouwplannen geen significante effect veroorzaken op het foerageergebied van de in de omgeving levende steenuilen en zal het niet leiden tot een aantasting van het functioneren van de nestlocatie. Ook is er geen sprake van een (indirect) negatief effect op een vaste rust- of verblijfplaats van wezel, hermelijn, bunzing, steenmarter en boombewonende vleermuizen. Derhalve zijn er geen verdere maatregelen noodzakelijk, daarmee is overtreding van de Wet natuurbescherming niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht ten aanzien van grondgebonden zoogdieren, amfibieën, en dient er rekening te worden gehouden met het broedseizoen van algemene broedvogels.

Vrijblijvende aanbevelingen voor steenuil

Aanbevolen wordt om het openbaar groen in het plangebied na oplevering steenuilvriendelijk in te richten. In 'steenuil onder de pannen', een publicatie van Landschapsbeheer Nederland (Parmentier & van Paassen, 2009) en Steenuiloverleg Nederland staan concrete inrichtingsmaatregelen uitgewerkt.

Econsultancy
Rotterdam, 12 juli 2021

LITERATUURLIJST

BIJ12, Kennisdocument Steenuil, 2017.

Boschi, C., Krummenacher, J. & Müri, H., 2015. Mesures pour favoriser les petits mustélidés en zone agricole. Gränichen CH), 2015, Fondation WIN Wieselnetz.

Bouwens, S. (2017) Handreiking Kleine Marterachtigen in relatie tot soortbescherming. 's-Hertogenbosch.

Van den Bremer, L., van Harxen, R. & Stroeken P. 2009. Terreingebruik en voedselkeus van broedende steenuilen in de Achterhoek. SOVON-Onderzoeksrapport 2009/02. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Parmentier, F. & A. van Paassen 2009. Steenuil onder de pannen. Maatregelencatalogus ter verbetering van het leefgebied van de steenuil. Landschapsbeheer Nederland, Utrecht.

SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

BIJLAGE 1:

Foto's van gevonden soorten. Enkel van de zoogdieren zijn alle soorten afgebeeld.

Figuur 6. Bosmuis

Figuur 7. Schaap

Figuur 8. Bruine rat

Figuur 9. Hond

Figuur 10. Egel

Figuur 11. Huiskat

Figuur 12. Ekster

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

